

REDACTIUNEA,
 Administrația și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisori nerancate nu se pri-
 mesc. — Manuscrisuri nu se
 returnează.

INSERATE
 se primesc la Administrația în
 Brașov și la următoarele:

BIBLIOTECA de AVANTURĂ:
 în Viena: la N. Dukas Nachf.
 Nuz. Angenfeld & Emeric Les-
 nor Heinrich Schalek. A. Op-
 polik Nachf. Anton Oppelk.
 în Budapesta: la A. V. Gold-
 bürger, Ekstein Bernat, Julius
 Leopold (VII Erzsébet-közt).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
 o serie garmond pe o coloană
 10 bani pentru o publicare. —
 Publicări mai dese după tari-
 tă și învoială. — RECLAME pe
 pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în București.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 24 or., pe șase luni
 12 or., pe trei luni 6 or.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.

Se primumeră la toate ofi-
 ciele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
 Administrația. Piața mare.
 Târgul Inului Nr. 30, creștin
 I. Pe un an 20 or., pe șase
 luni 10 or., pe trei luni 5 or.
 Cu dusul în casă. Pe un an
 24 or., pe 6 luni 12 or., pe trei
 luni 6 corone. — Un exemplar
 10 bani. — Atât abonamentele
 cât și inserțiunile sunt a se
 plăti înainte.

Nr. 246.

Brașov, Vineri 8 (21) Noemvrie.

1902.

Din cauza sfinte sârbători de mâne, Vineri,
 Arh. Mihail și Gavril, ziua nu va apăre până
 sâmbătă seara.

Creditul statului român.

II.

Numai uneltirilor și ațitărilor
 contra României este a se atribui
 căderea valorilor române. In cei
 patru-deci de ani din urmă România
 a plătit cupónele datoriilor sale tot-
 deuna punctual, chiar și în vremuri
 grele, ca după războiul dela 1877 și
 după reaua recoltă dela 1899. Acestei
 punctualități are ai mulțumi țera,
 că creditul ei de stat nu numai, că
 a întărit, dăr că a crescut necur-
 mat, deși ea a făcut tot mai mari
 împrumuturi, așa că acest credit e
 aproape ca acela al statelor culme
 mai vechi. Se tratăză decî numai
 de singuranța, că îndatoririle vor fi
 împlinite și în viitor cu aceeași pre-
 cisiune. Și cum-că această singuranță
 există, o dovedesce o privire asupra
 raporturilor economice ale Româ-
 niei și asupra dezvoltării lor în anii
 din urmă.

Avântul puternic, ce l'a luat
 România sub domnirea regelui Carol,
 se pòte dovedi cu câte-va cifre.
 Ūdinióră în raport încă fòrte mică,
 armata română numără adî în stare
 de pace 64 000 ómeni; ér' în cas de
 război pòte fi adusă ușor la 550,000
 ómeni.

Înainte cu 30 de ani țera avea
 șosele în întindere numai de 800
 kilometri, astăđi rețeaua de șosele
 are o întindere de peste 20,000 chil.
 La 1869 s'a deschis prima linie (Bu-
 curesci—Giurgiu), astăđi România
 posedă o rețea de căi ferate de stat
 de 3172 kilom. lungime. Venitul
 curat al căilor ferate este de 20 mi-
 lióne lei anual și pe lângă acesta
 administrația lor este în multe pri-
 vinte fòrte înaintată. La 1863 erau
 cu totul numai 38 de oficii postale
 austriace și rusesci în Moldova și
 în Muntenia; astăđi România are

peste 3000 oficii postale și transpor-
 tēză pe an la vre-o 80 milioane de
 scrisori, pachete etc.

Numai prin crearea de mijlòce
 sistematice de transport *agricultura*,
 basa întregului sistem de economie
 în România, a fost pusă în stare de
 a esporta produsele pământului ce-
 lui atât de fructifer în măsură mai
 însemnată. Printr'asta a crescut con-
 sumul în țera însă-și și stările pri-
 mitive au început să facă loc, mai
 întâi prin orașe, unor așezăminte
 după modelul apusean european. La
 țera un ast-fel de progres se face,
 firesce, mult mai încet și încă și adî
 țeranul român — care abia la 1864
 a fost scăpat de iobăgie — duce o
 economie sēlbatică pe agrii sēi și
 cultura vitelor a rēmas încă mult
 îndērēt.

Temeinica ridicare culturală a
 țerănimei este problema capitală a
 viitorului celui mai apropiat. Multe
 s'au făcut deja pe acest teren. Astfel
 s'a făcut o organizație a creditului
 rural, pentru-ca statul încet-încet, să
 devină independent de marii bancheri
 ai străinătății și țeranul să fie scăpat
 din ghiarele cămătarilor. Pe lângă
 institutul de scrisuri fonciare „Socie-
 tatea creditului rural român“, întoc-
 mită după modelul prusian, și pe
 lângă alte mari instituții de credit,
 s'au înființat un șir de institute de
 credit economice, institute de credit
 districtuale și comunale, menite a da
 împrumuturi proprietarilor de pământ.

Mai departe s'au creat școlē-
 model de agricultură, casse de în-
 soțiri, syndicate de vēndări, societăți
 de asigurare a vieții și contra focu-
 lui, casse pentru bólele de vite ș. a.
 Acestor creațiuni, pe lângă îmbună-
 țătirea mijlòcelor de comunicațiune
 și pe lângă consolidarea politică, este
 a se mulțumi, că valòrea pământului
 în trei-deci de ani s'a îndoit și că
 renta fonciară a crescut în același
 raport.

S'a lucrat însă — ȳice autorul
 studiului din cestiune — nu numai

pentru redicarea agriculturii și a ra-
 murelor ei laterale, mai ales a eco-
 nomiei pădurilor, ci și pentru pro-
 movarea *industriei*. Dăr numai acele
 ramuri de industrie au ajuns la o
 stare înfloritoare, care își află basa
 lor solidă în isvòrele de venit natu-
 rale ale țerii și a căror fabricate pot
 concura și în privința calității cu
 cele din Europa apusană.

În această situațiune favorabilă
 sunt înainte de tóte morile, fabri-
 cile de zahar, berăriile și industria
 de petrolu și în tóte aceste ramuri
 s'au făcut prestațiuni importante.
 Producțiunea de petrolu și tot așa
 și producțiunea de sare a României
 au un mare viitor, deòre-ce pămên-
 tul țerii este de tot bogat de aceste
 materii. În cei cincî ani din urmă
 s'a întreit cantitatea păcurei române,
 ce se scóte din solul țerii. Acestă
 urcare a producțiunii ar fi însă și
 mai însemnată, decă de-o parte în-
 treprinderile de exploatare a petro-
 lului nu ar avē lipsă de capitaluri
 și decă de altă parte, în urma mul-
 tor proceduri nesolide la vēndarea
 terenurilor de petrolu și la înfiin-
 țarea de societăți de petrolu, n'ar
 fi scăput cererile după petrolu.
 Există adî în țera peste 70 de ra-
 finerii de petrolu. Produsele scóse
 din păcura română se ȳice, că sunt
 a-se asemēna cu cele mai bune ru-
 sesci și americane și sunt decî cău-
 tate în străinătate.

Minele de sare sunt un monopol
 al statului român; venitul lor s'a
 urcat dela 2.2 milióne de lei în
 1862 la 7.6 milióne în 1898. Pătu-
 rele de sare, mai ales cele dela pó-
 lelele Carpaților, sunt așa de mult
 estinse, încât chiar de ar provedē
 tótă piața lumii cu sare, abia s'ar
 putē calcula o secare a minelor.
 Afară de monopolul de sare statul
 mai are pe acela de tutun, de chi-
 brituri, de hârtie de țigară, de praf
 de pușcă și de cărțile de joc; veni-
 tele ce le trage diu aceste monopo-
 luri, fac în sumă rotunda 55 milióne

lei. Posesiunea de domenii a țerii e
 neobiceñuit de mare; venitul, ce-l
 aduce se urcă la 20 milioane de lei.

O avere activă atât de mare a
 țerii, care singură pòte acoperi tóte
 datorile de stat, ofere destulă sigu-
 ranță pentru creditorii României. La
 1901/2 monopolurile au dat o sumă
 rotundă de 53 milióne, domeniile
 statului 20 milióne, căile ferate de
 stat 21 milióne, la olaltă 94 milióne.
 Aceste venituri, cari sunt mult mai
 mari, decăt dobēndile și amortisă-
 rile, ce statul trebuie să le plătescă
 pentru întręga sa datorie, se pot
 încă mări în mod însemnat.

De aci pòte să judece orî și cine,
 decă creditul statului român e inte-
 meiat pe base sănėtose ori nu.

Alegeri nouē? Oficiósa „Pol. Corr.“

din Viena publică o scrisóre din Buda-
 pestă, în care se ocupă de situația par-
 lamentară în Ungaria. Scrisórea relevă
 un lucru interesant. Se ȳice în ea, că
 decă opoziția din dieta ungară ar încerca
 să împiedece lucrarea acesteia prin obs-
 tructie, guvernul se va vedē silit a *apela*
din nou la populația țerii, adecă a face
 alegeri nouē. — Nu începe îndoielă, că
 scrisórea din cestiune a eșit din condeiul
 vr'unui aderent de al lui Szell și ea este
 o amenințare indirectă la adresa opo-
 siției.

Croația și Ungaria.

De decî de
 ani nu s'a mai întēplat, ca din sfnul
 celor vr'o 40 deputați croați în dieta din
 Peșta, să-și ridice vr'unul glasul. Eve-
 nimentele din ultimul timp, ce s'au des-
 fășurat în Croația, și atacurile pressei șo-
 viniste maghiare contra Croaților, a de-
 terminat pe doi din deputații croați să ie-
 cuvēntul. Cel dintăiut a fost Ștefan *Kova-*
cevič, din al cărui discurs am publicat o
 parte într'unul din numerii trecuți. Al
 doilea este Nicolau *Tomasic*, care a vor-
 bit în ședința de alaltă-eri a dietei. El a
 răspuns la atacurile, ce deputatul *Ralkay*
 (independist) le-a îndreptat în contra Ba-
 nului croat și a deputaților croați. *Toma-*

FOILE TONUL „GAZ. TRANS.“

Umbrela.

De Guy de Maupassant.
 (Urmare și fine).

Ca o ușurare salvătóre i-s'a părut lui
 Oreille, că în momentul acela clopoțelul
 a sunat la ușe. Era un prietin, care fusese
 invitat să dejuneze la ei.

Dómna Oreille îi istorisi prietenului
 întēmplarea. „Credetți, că o sē-i cumpēr
 o umbrelă nouă? O, nu! Nu mai capēta
 nici una!“

Prietinel observă fòrte cu judecată:
 „Atunci își va strica hainele, și aceste
 pretuesc în cele din urmă mai mult“.

Mica nevastă, încă tot neîmpăcată,
 răspunde: „Atunci pòte să-și cumpere
 o umbrelă de bumbac, una de mătase nu
 înai capēta“.

La gândul acesta însă se indignă d-l
 Oreille: „Atunci renunț la postul meu.
 De asta să fi sigură. Nu mă duc c'o um-
 brelă de bumbac la ministeriu“.

Amicul le ȳice atunci: „Dați umbrela
 c'o îmbrace din nou, atunci nu va costa
 de mult“.

Dómna Oreille, amărită, persistă: „Va
 costa cel puțin opt franci. Opt și cu opt-
 spre-dece fac două-deci și șese! Două-
 decî și șese de franci pentru o umbrelă,
 asta, totuși, e pré mult! E curată ne-
 bunie“.

Amicului, care era un burghez sērac,
 îi veni de-odată o idee luminată: „Lăsați
 să vi-o plătescă institutul de asigurare
 contra focului. Societățile despăgubesc
 fie-care pagubă, cauzată prin foc, bine în-
 țeles, decă se întēplă în propria locuință
 a păgubașului“.

La această povață se liniști de-odată
 mica femeie. Și după-ce s'a gândit ea câte-
 va momente, ȳise cătră bărbatul ei:
 „Mâne, înainte de a te duce la ministeriu,
 trebuie să mergi la biroul „Solicitudinea“
 să le arăți umbrela, și să pretinđi despă-
 gubirea“.

Domnului Oreille îi sări țandēra:
 „Asta n'o voiți face nici-odată! Am pierdut
 opt-spre-dece franci, și pentru atâta n'o să
 murim“.

În ȳiua următóre eși cu bastonul.
 Slavă Domnului, era vreme frumoasă.

Dómna Oreille se afla singură acasă
 și încă nu putē să uite pierderea celor
 opt-spre-dece franci. Puse umbrela pe
 masa din odaia de mănecare, mai dă rôtă

în jurul ei când și când și nu putea nici-
 decum să ia o hotărfire.

În tot momentul se gândea la socie-
 tatea de asigurare. Se temea însă de pri-
 virile ironice ale funcționarilor, cărora
 trebuia să le esplice cazul, căci nevastă-sa
 era cam timidă în prezența străinilor, în-
 roșea iute și devenea perplexă, îndată-ce
 trebuia să vorbescă cu necunoscuți.

Și totu-și o durea pierderea celor
 opt-spre-dece franci, ca și când ar fi avut
 o rană pe corp. Nu voia să se mai gân-
 descă la întēmplarea asta, și totu-și în
 continu o turmenta amintirea pagubei.
 Dăr ce să facă? Órele treceau, și nu putē
 să se hotărască la nimic. De-odată însă
 își luă inima în dinți.

„Am să mă duc eu însu-mi la „So-
 licitudinea“ să vedem!“

Trebuia însă pentru asta să-și pre-
 pare mai întâi umbrela, pentru-ca pa-
 guba să fie completă și pentru-ca să aibă
 mai multă șansă.

Luă un chibrit de pe cămin și arse
 petecul ce-l pusese umbrelei și mai
 arse încă o rôtă ca de-o palmă în jurul
 lui. După il înfășură cu îngrijire și îl
 strînse bine cu elasticul, își puse pălăria,
 își luă mantaua, și se grăbi cu pași re-
 peđi spre strada Rivoli, în care se afla
 biroul societății la care erau asigurați.

Cu cât se apropia mai mult de țintă,
 cu atât își modera pașii. Ce să ȳică ea
 acolo? Ce o să i-se răspundă?

Se uită la numerii caselor. Mai lip-
 seau încă opt-spre-dece. Bine, mai avea
 încă timp de gândit. Merse mai încet,
 tot mai încet. De-odată începū să tre-
 mure, căci ajunse în fața porții și de-asu-
 pra ei sta scris cu litere de aur: „Solic-
 tudinea“, societate de asigurare contra
 focului“. Așa-dēră a ajuns la țintă! Se
 oprî o secundă, fricósă și rușinată, trecū
 pe dinainte, se întòrse érăși, mai trecū
 odată pe dinainte, și ér se întòrse.

În fine își ȳise: „Totu-și trebuie să
 întru. Cât mai iute, cu atât mai bine“.

Dăr îndată-ce întră în numita casă,
 începū a-i bate inima.

Întră într'o odaia mare, care avea
 mai multe despărțăminte. Din fie-care des-
 părțământ se uita un cap bărbătesc afară,
 corpul lor s'ascundea îndērētul unui gri-
 lagiu.

Eși afară un domn c'un teanc de
 hârtii.

Ea își făcū curagiu și-l întrebă c'o
 voce timidă și nesigură:

„Scusați, n'ați fi așa de bun să-mi
 spuneți, unde a-și putē să mă adresez
 pentru obiectele arse?“

sich a arătat, care este datorită deputaților croați: consolidarea raporturilor dintre Ungaria și Croația și apărarea autonomiei Croației. A negat, că în Croația ar prinde teren ura contra Ungurilor, din potrivă opoziția croată tocmai acum se apropie de dieta ungară, doi din membrii ei participă deja în comisiunea regnicolă și e probabil, că opoziția va participa și în dieta din Peșta. A apărât apoi pe Banul Khunen-Hedervary, care deși e Maghiar de nascere, prin atitudinea lui a câștigat simpatiile majorității Croaților (?). Patriotismul pretinde, ca poziția Banului să nu fie sguduită nici din parte maghiară, nici din parte croată.

Visita regelui Carol în Bulgaria.

Marele diar parisian „Le Temps”, în numărul său de Luni, publică următoarea telegramă din Sofia: „Diva de erî, consacrată visitei de pe câmpul de bătaie de la Plevna, fî o mare și pentru regele României, care comanda ca șef, sunt 25 de ani de atunci, corpurile de armată rusă și română, reunite înaintea Plevnei. Armata română primi botezul focului înaintea redutelor de la Grivița. După o rezistență eroică a Turcilor, care spăimântară Europa, Osman-pașa depuse sabia sa în mâinile principelui Carol, care reintră în România, câștigând independența pentru țera sa și pentru densus, Coróna Regală”. Diarul „Le Temps” urmăzează apoi a da o descriere a visitei în Bulgaria.

Șovinismul neomaghiar și Maghiarii.

I.

Diarul „Parlamentär” din Viena scrie:

„Un preot catolic din ordinul Piaristilor, prof. Dr. G. Czirbusz, a scos de sub tipar o carte „Magyarország a XX-évszázad elején”, care nu e de loc după gustul șovinistilor neo-maghiari. Dr. Czirbusz diferențiază riguros cunoștința de limbă de apartinența vr'unei rase și sânge. Dr. Cz. declară, că acela, care scie limba maghiară, și care este numărat din cauza acésta între Maghiari, totuși nu e încă Maghiar. Națiunile istorice autochtone ale Ungariei și Transilvaniei, fie că vorbesc vr'o limbă slavă (Slovaci, Ugro-Ruși. Sërbi), fie că vorbesc nemțesce (Șvabi și Sași), fie unguresce séu românesce, sunt deopotrivă interesate la existența Ungariei și Transilvaniei, de sigur însă în sensul, ca să se conserveze și desvolte ființa lor națională în patria comună ungară.

Acestei concepții patriotice i-se opune însă șovinismul neo-maghiar, care propovăduiesc și sévirșesce maghiarizarea numitelor națiuni. În consecință, fiesce, că națiunile în Ungaria se află într'o continuă agitație și regatul Ungariei n'are liniștea

necesară internă, pe care ar trebui să o aibă în viața de stat cetățenii mulțumiți, decât e vorba să lucreze și să creeze cu însuflețire. Cu atât mai mult trebuie să apreciem patriotismul lui Dr. Czirbusz, care s'a însărcinat a dovedi absurditatea șovinismului neo-maghiar.

Când în societatea maghiară se află asemenea patrioți, cari avertiszază pe față Ungaria, să renunțe la fantoma neistorică a maghiarisării națiunilor autochtone istorice din Ungaria și Transilvania, totuși se poate spera, că în cele din urmă Ungaria își va redobîndi basa ei istorică, spre avantajul poziției sale ca stat, și spre binele Maghiarilor și a Nemaghiarilor. Tóte popórele Ungariei vor să-și afirme ființa lor particulară națională, caracterul culturai lor, a-și cultiva fericirea lor păméntescă și a fi prin acésta folositori patriei.

„Este fapt, — scrie Dr. Czirbusz în citata sa carte — că societatea slovacă séu rusescă din Ungaria de sus privesce cu același indiferentism apatic la nusuințele societății maghiare din Ungaria de jos séu de dincolo de Dunăre, ca și Croatul séu Românul la operele culturai din Seghedin séu Dobrițin. Relațiile destrăbălate ale patriei nóstre nu poți să le privești prin perspectiva din Budapesta. Acela, care vede la fața locului raporturile particulare și trăiesce sub influența lor, va recunoșce, că față cu gruparea tendențioasă a datelor statistice, părerea mea imparțială este cea adevărată.

„Rassele naționale din Ungaria, întru cât ele trăiesc sporadic, séu la granițele etnografice, pot, ce e drept, să învețe limba maghiară, d. e. Șvabul din Ungaria de sus, séu dincolo de Dunăre; acolo însă unde rassele naționale trăiesc în masse compacte, acolo, de sigur, nu-și vor desbrăca naționalitatea de dragul nimănui. căci și ele sunt cuprinse de frigurile naționalismului și sunt sprijinite din străinătate.

Orî cât de frumósă ar fi așadér ținta de a ajunge la un stat național, eu nu am credință în el, lasciate ogni speranza!

„Acest lucru este identic cu visul confesiunilor, de a face din Ungaria o societate catolică séu calvină. Principii Transilvaniei au făcut încercarea, însă formarea unei Ungarii protestante nu i-a succés nici lui Boeskaï, Tököli, Bethlen, succés Coloman Tisza, după cum nici lui Pázmány Leopold I., Maria Teresia, Francisc I. n'au reușit a înjgheba între Carpați un regat catolic. Trebuie să ne mulțumim cu atâta să maghiarisăm orașele, să creăm inteligență puternică maghiară și creștină. Poporul de la țera nici odată nu-l vom maghiarisa. Așa cugetă ori-ce Maghiar sobru, care nu să lasă înșelat de fantome.

„Unificarea societății este o frasă politică a modei, și anume nu a unei mode bune, căci sdobesce drepturi și ucide conșiențe. Dismembrarea varie este un fac-

tor social necesar, pe cât timp nici societatea nu este, decât o unitate temporară, adhoc, și nu perpetuă, a diferitelor forțe sociale.

„Popórele și politicianii tind numai spre unitatea politică, însă cu desăvîrșire nu au atins'o nici odată și nicăiri. Óre póte fi vorba de societate unitară la Elini, în imperiul roman creat prin cuceriri, în statul medieval adus la o credință (republica christiana), séu la orî-care națiune modernă? Ceea-ce este posibil, este cleiul cu care se lipesc diferitele elemente: așa legăturile culturale (la Eleni), puterea sabiei (la Romani), religiunea (Evul mediu, Budhismul), colonisația (imperiu universal engles), limba (națiunile romanice), conșciința istorică a legăturilor comune (Ungaria), dér un factor comun, prin care să se sdobescă individualismul, calitatea particulară de rasă, este cu desăvîrșire imposibil și numai în capetele întemeietorilor socialismului internațional ispitesce ca o stafie.

„Curentul politice europene se mișcă în direcția federalismului centralizator, un organism bună óră de state unite în Europa, dér în cadre germane, romane slave. Tot așa în societate, chiar și poporul cel mai mic vré să-și conserveze ființa sa spirituală națională, caracterul culturai sale, propria formă a bunăstării sale păméntesci. La acésta fie care popor are dreptul său lăsat de la Dumnezeu; acésta a o nimici séu a o cassa și încă cu o aroganță atât de impertinentă, cu care nimicesc Prusienii pe Poloni este cel mai mare absolutism, și nu liberalism.”

(Va urma)

„Probleme” și „datorințe” în cestiunea naționalităților.

Am spus erî, că contele Apponyi s'a dus la Nagyszombat, ca din incidentul ținerii adunării generale a Reuniunii de cultură maghiare din partea apusenă a țerii, să țină un discurs în cestiunea naționalităților. Diaristica maghiară spune, că în împrejurimile orașului Nagyszombat „agitatorii naționaliști” dispun de mare putere și contele Apponyi s'a dus acolo anume, ca prin graiu viu se paralizese lucrarea „păgubitóre” și „urgisită” a agitatorilor.

„Budapesti Hirlap”, organ, care stă aprópe de trufașul grof, aprecieze în numărul său de la 19 Noemvrie importanța apariției lui Apponyi în Nagyszombat și dice, că contele a și indicat problema și datorința statului, societății și a fie-cărui cetățen în cestiunea naționalităților. „Datoria noastră, dice numita fóie, în lupta acésta este, ca să facem mai atrăgétóre libertatea maghiară, decât libertatea agitatorilor, și adevărul națiunei maghiare (!) să-l facem éráși mai atrăgător, decum fac agitatorii naționaliști calomniile (!) lor în con-

tra națiunei maghiare. Trebuie să clarificăm naționalitățile, că în ce măsură mai mare răsplătesce statul național maghiar fidelitatea lor, și dimpotrivă ce fel de miserie spirituală le aduce agitațiunea naționalistă, decât deșteptă în ele sentimente necredinciose.”

Citeză apoi un pasagiu relativ la acésta din vorbirea lui Apponyi, în care arată „influența înspaiméntátóre, ce o provócă ura în naționalități”, apoi se încercă a arăta în ce chip s'ar poté clarifica cetățenii de „limbă străină” în ceea-ce e bine și în ceea-ce e réu.

La întrebarea acésta răspunde însuși prin apelul său la „solidaritatea națiunei maghiare”. Éta în ce consistă acésta solidaritate, după convingerea celor de la „Bud. Hirlap”, prin rostul cărora vorbesce faimosul conte ungar :

„Ținutului locuit de Maghiarii genetiți, nu-i este permis a privi indiferent lupta maghiarimii de la periferie. Maghiarimea genetică trebuie să simtă pericolul, ce prin cestiunea naționalităților amenință țera (??), trebuie să o simtă acésta în măsura, în care o simt aceia, cari stau imediat și pórtă lupta statornică contra lui.”

Înțelegeți, credem, care este și care póte fi rostul acéstei „probleme” și „datorii”!

„Acésta — urmăzează „B. H.” — este o importantă cerință, fără de a cărei realizare nu póte fi resolvită cu succés pentru națiunea maghiară cestiunea naționalităților. Căci, orî cât de amenințátóre este fantoma naționalistă, ea totuși póte fi surmontată (!) și nimicită prin voința solidară a națiunei. Pericolul se începe numai acolo, unde încetăze solidaritatea națiunei și unde vr'unul din organisme naționale, mai ales însă maghiarimea de rasă, privesce nepăsátóre nevoile și luptele punctelor amenințate.”

Și noima acéstei solidarități o pricepe fie-care din noi. Én să vedem însă, cum o dá mai departe „B. H.” cu „problemele” și datorințele.”

....„Trăim — dice el — în țera acésta în nisce împrejurări, încât îngrijirea patriotică (!) se întrébă tot-déuna, ce e de făcut? și cu suflet liniștit nu póte să se întórcă nici în drepta, nici în stânga (Așa o fi! — Culeg.) Un lucru însă este, ce cu toții putem să-l facem în înțelegerea și pe care a-l face, e datoría fie-cărui din noi: a repara în mic, ceea-ce raporturile nenorocite ne strică în mare; a umplé lacunele, unde vedem o spărtură periculósă în viața națiunei, și a scuti și întări ceea-ce avem, a suplini acolo unde suferim pierdere, a ne susține puterea și a sprijini punctele unde observăm slăbire. La munca acésta națională de mare importanță, conșciință și influență, suntem capabili din propriile nóstre puteri. Prin forța unei astfel de lucrări consecvente și conșciințate putem cu timpul să înlăturăm — decât nu ađi, atunci mâne — și știrbirea, ce o face

El răspunde c'un ton plin și adénc: „La biroul pentru accidente în etagiul prim la stânga.”

Acest răspuns o intimidă și mai mult; și mai bucuros ar fi eșit afară fără a mai dice o vorbă, și ar fi jertfit cei opt-spre-dece franci. Când își imagină însă din nou mărimea pagubei, fi reveni cu regaiul și urcă scara, abia răsufflând și fórté iritată scara ce conducea la etagiul prim, oprindu-se pe fie-care tréptă.

Găsi iute ușa și bătú. O voce clară dice: „Intră!”

Ea intră într'o odaie mare, unde conversau trei domni, cari purtau decorațiuni pe piept.

Unul dintre ei o întrébă: „Ce pofțiți dómná?”

Ea nu scia la moment ce să răspundă și îngână: „Viu... viu... pentr'un accident...”

Domnul îi oferi amabil un scaun. „Pofțiți, dómná, vé stau imediat la dispoziție.”

Se întórcé pe urmă éráși spre cei-lalți domni și continuă conversația mai departe: „Așa-déră, domni mei, societatea se simte angajată pentru a vé plăti numai suma de patru sute de mii de franci, și nu recunoșce pretensiunea celor-lalte

una sută mii de franci. După cum am đis, cercetarea la fața locului n'a constat...”

Unul dintre cei doi, îl întrerupse: „Scim deja destul, domnul meu, justiția va trebui să aibă ultimul cuvânt. Noi ne-am terminat aici misiunea noastră.”

După mai multe ceremoniose înclinări, eșiră afară.

Décă și d-na Oreille ar fi putut să dispară cu ei, ar fi făcut'o. Ar fi fugit, și ar fi renunțat pentru tot-déuna la cei opt-spre-dece franci. Dér mai poté să se ducă acum? Domnul acela se apropiă de ea: „Cu ce pot servi dómná?”

Ea rosti cu greu câte-va cuvinte: „Viu... pentru acésta aici...”

Directorul se uită c'o naivă mirare la obiectul ce i-l ținé înainte. Ea încercă cu mâna tremurândă a desface elasticul, ceea ce-i succésé după câte-va momente, apoi iute deschise umbrela ruinată.

Domnul observă cu compătímire: „Umbrela are într'adevăr o înfățișare tristă.”

Ea răspunde cu esitare: „A costat două-deci de franci.”

Domnul întrébă mirat: „Intr'adevăr așa de mult?” „Da, a fost o umbrelă admirabilă, am vrut s'o prezentez societății.”

„Fórté bine, dér nu înțeleg, încât ar poté să ne intereseze tréba acésta.”

O cuprinse neliniștea... că póte societatea nu dá despăgubire pentru obiecte mai mici.

„Dér — totuși, umbrela e arsă”, observă ea.

Domnul nu negă acésta: „Asta o véd”, dice el.

D-na Oreille rămăse cu gura căscată și nu sciea ce să dică. De-odată fi veni în minte ce trebuia să dică și rosti grăbit: „Sunt dómna Oreille. Suntem la „Soliditudine” asigurați, și am venit pentru ca să mi-se restituie paguba.”

Și de frică să nu primescă un refus, adăuse grăbită: „Pretind numai ca să mi-o îmbrăcați.”

Directorul răspunde consternat: „Dér... Dómná... noi nu suntem fabricanți de umbrele. Nu putem să ne ocupăm cu asemenea reparaturi.”

Mica femeie simția, că-i revine tot curagiul. Aide la luptă! Ea vrú să-și încerce norocul, și fără frică dice: „Cer numai atâta despăgubire, cât va costa reparatura, căci de altcum o voiú duce eu singură la umbrelar.”

Domnul se părea că nu scie ce să răspundă: „Suma este așa de mică d-nă...”

Nu se obicinuesce nici odată a se pretinde despăgubire pentru astfel de obiecte neînsemnate. Vei recunoșce însă-ți, dómná, că nu putem restitui batiste, mănuși, cravate și alte obiecte de acestea mici, cari sunt espuse dílnic incendiului.”

Ea se înroși și simția cum îi creșce mânia: „Mai când era în Decemvrie, am avut un incendiu, care ni-a causat o pagubă de cel puțin cincî sute franci; domnul Oreille n'a pretins nici o centimă despăgubire de la societate, și deci va poté în adevér să-mi plătescă umbrela!”

Directorul răspunde la minciuna ei ridénd: „Trebuie să recunoșci, dómná, că este curios, decât domnul Oreille, care n'a pretins despăgubirea celor cincî sute franci, să vină acum să ceră despăgubirea unei umbrele de vre-o 5—7 franci.”

Ea nu se încurcă nici de cum, din contră răspunde: „Scusă, domnule, însă paguba de cincî sute de franci privea punga d-lui Oreille, pe câtă vreme paguba de opt-spre-dece franci merge pe socotela d-nei Oreille, ceea-ce nu e tot una!”

El vedea că nu póte scăpa de ea și că își pierde numai timpul. De aceea o întrébă în fine în ton oficios: „Spuneți-mă mă rog, cum s'a întemplat nenorocirea.”

Ea simția că a învins și dice îndată

orbia în prestigiul națiunii maghiare. Acesta este așî la noi în țară *unica politică culturală națională* salutară, marcantă și influentă“....

Se pare, că de rëndul acesta șovinismii de la „B. H.“ sunt cevași mai prevădători în espunerile lor și s'au ferit de astă-dată a zugrăvi în colorii „însăpăimântătoare“ pretinsul pericol, ce ar amenința „națiunea“ din partea „agitatorilor naționaliști“, — cari nici nu există de fapt.

SCRIRILE DILEI.

— 7 (20) Noemvrie.

Procesul „Cărții de aur“. Domnul T. V. *Păcățianu* a înaintat prin apărătorul său d-l *Coriolan Brediceanu*, avocat în Lugosi, cerere urgentă la tribunalul reg. din Clușiu, ca pentru a i-se da posibilitatea de a dovedi, că pasagele incriminate din volumul prim al „Cărții de aur“ se găsesc și la alți autori români și maghiari și că peste tot în cartea sa sunt înșirate *documente autentice și fapte istoricesc bine stabilite*, să fie chemați la pertractarea din 24 Noemvrie n. următorii domni pentru a fi ascultați, ca martori și experți: 1 Dr. *Petru Barbu* și 2 Dr. *Petru Ionescu*, profesori de teologie în Caransebeș. 3 *Ambro Pietor*, redactor în *Turocz-Szt. Márton*. 4 Dr. *Augustin Bunea* canonic, *Blașiș* și 5 Dr. *George Popovici* protopresbiter în Lugosi. 6 Dr. *Moldovan Grigorie* profesor universitar în Clușiu. 7. Dr. *János Benedek*, profesor în Budapesta și 8 *Vasilie Goldiș* secretar consistorial în Arad, și în fine 9 Dr. *Lehmann* translatorul oficios al judecătorei din Clușiu.

O faptă generoasă. Cetim în „Cronica“. Se scie, că acum 20 de ani, soții *Mihail și Elisa Stroescu*, proprietari din *Basarabia*, au donat casei școlilor suma de 50,000 lei. Eri d-l *Vasilie Stroescu*, al doilea frate, s'a prezentat la direcțiunea școlilor cu o recipisă a Casei de depunere, prin care arată, că fondul s'a sporit cu 200,000 lei, bani depuși în efecte de d-sa. A donat apoi casei bisericeii suma de 110,000 lei. Tote aceste donațiuni sunt făcute pentru a veni în ajutorul școlilor rurale din țară. Ori-ce comentarii, pentru această faptă laudabilă, sunt de prisos.

D-l Ion Calinderu administratorul domeniilor coronei, se află în Transilvania, unde studiază sistemul lăptăriilor. Acest sistem va fi propus și pentru România.

Ministeriul bulgar a fost astfel constituit: *Daneff*, președinte și ministru de externe; *Saraffoff*, finanțe; *Liudskanoff*, interne; *Radeff*, instrucțiune publică; *Teodoroff*, justiție; *Popoff*, vice-președintele Sobraniei, lucrările publice; *Abraeff*, comerțul, și generalul *Papricoff*, războiul.

Rezolvirea cesiunii țigănesci. În vederea siguranței primejduite de către

țiganii corturari, 39 de municipii au adresat petiții către camera deputaților, cerând regularea cesiunii corturarilor. Szell a ordonat deja vara trecută elaborarea unui anteproiect de lege, care va fi discutat încă în cursul acestui an de către o comisiune de anchetă compusă din funcționari superiori administrativi, după ce mai înainte deja fusese discutat într-o comisie mai restrînsă. Conform acestui proiect, țiganii corturari se împart în două categorii. În prima categorie sunt acei țigani, cari pot fi încorporați clasei burgheze și cari vor pute să-și câștige existența ca meseriași și lucrători la câmp în comunele unde vor fi colonizați cu forța. Fie-care comună din țară va fi obligată a primi un număr ore-care de familii de țigani, a-i ține sub severă controlă, ca să fie înmatriculați, copiii lor ținuți la frecventarea școlii primare, respective a grădinei de copii, ér bărbații și femeile la lucru. Pentru elementele refractare, cari n'ar voi a se supune ordinei sociale, se vor înființa două mari institute corecționale, în cari acele elemente refractare vor fi ținute la muncă folositoare.

Eveniment familiar în dinastia italiană. Regina Italiei a dat naștere erii unei copile.

Redactor nou la „Deutsches Tgbl. f. Ungarn.“ Cu ziua de alaltăeri redacțiunea diarului „D. T. f. U.“ a fost preluată de către d-l *Victor Orendi-Homenau*, care fusese timp mai îndelungat redactor la „Buk. Tagbl.“ în Bucuresci. Ca redactor responsabil va semna și pe mai departe d-l *Coloman Feisthammel*.

Turcia și Franța. În urma incidentului cu *Lorando*, Francesii se așteptau să câștige avantajii însemnate în Orient, Turcii însă au început să facă tot felul de dificultăți influenței franceze. Astfel consiliul de stat al Turciei a refuzat concesiunea școlilor franceze. Acest refuz neașteptat a provocat un protest energic din partea ambasadei franceze.

Hymen. Domnișora *Domnica I. Săcăreanu* și d-l *Ioan G. Bolezatu*, s'au căsătorit în ziua de 18 Octomvrie a. c. în *Odessa* (Rusia.)

Ciuperci pentru Maj. Sa. Locuitorul din *Modos*, *Ioan Kornhammer* cultivă ciuperci și renumele lui în această branșă este răspândit în multe părți. Anul acesta având nise frumoșe exemplare de ciuperci, s'a gândit să trimită din ele și *Majestății Sale*. De la cancelaria cabinetului *M. Sale* a sosit acum o scrisore adresată comitatului *Torontal*, în care se exprimă mulțumirea prea înaltă pentru cele 4 chgr. de ciuperci și tot-odată se cer informațiuni relativ la chestiunea, dacă lui *Kornhammer* ar trebui să i-se dea o remunerație în bani.

Ea tăcu și nu cuteza să indice nici o sumă. Dise după aceea, prefăcându-se marinimosa: „Lăsați-o numai să-o repare. Eu v'o incredințez cu plăcere“.

El nu se învoi: „Nu, domnă, asta n'o pot. Spune-mi ce preținți d-ta“.

„Ei bine, cred totuși că... ascultă domnule, nu vrâu să profit nimic la ea... să facem treaba așa: Eu voi duce umbrela la un fabricant, o voi lăsa s'o îmbrace o' matase bună, și îți voi prezenta socotela. Te învoesci la asta?“

„O da, domnă. Aici aveți un avis pentru cassă, care vă va plăti despăgubirea“.

Și cu aceste fi prezenta d'omnei *Oreille* o cartă; ea se ridică repede, mulțumi și se grăbi cât putu să iasă mai înainte, ca nu cumva el să-și schimbe părerea.

Veseli pășea pe stradă în jos căutând după un magazin elegant de umbrele. Când observă unul, carea avea o aparență mai distinsă, intră și dise cu voce sigură: „Ași dori să-mi îmbrăcați această umbrelă din nou c'o mătase bună. Vê rog să luați pe care o aveți mai bună. *Prețul nu împorță de loc*“.

„Severul Vasilie Mangra“. Cetim sub acest titlu în „*Budapesti Hirlep*“ de la 19 Noemvrie: „Correspondentul nostru din Arad ne telegrafiază: În sinodul extraordinar aradan de la 2 Noemvrie *Ioan Beleş*, din partidul hamsist, a făcut propunerea, ca sinodul convocat pe cale ilegală, să se disolve. Propunerea acesta a cădut, dându-se 33 voturi contra și 18 pro. Acum *Vasilie Mangra* a pornit *cercetare disciplinară* contra acelor protopopi, cari n'au votat cu partidul său, și i-a provocat, ca în timp de 48 ore să se justifice“. — Nu putem scie, dacă scirea acesta corăspunde ori nu adevărului. A daugăm însă, că foia română din Arad reproduce după „*Aradi Közlöny*“ o notiță, în care spune, că privitor la articolul său „*Fiascul sinodului extraordinar din Arad*“ a primit de la protopopii români gr. or. din *Bihor* o scrisore, în care declară, că votând la Sinod pentru propunerea lui *Beleş*, n'au intenționat să manifeste părere în contra activității vicarului *Vasilie Mangra*. — S'ar păre, că un „nex causal“ există între aceste două sciri.

Combaterea alcoolismului în Franța. Ministrul președinte *Combes* a însărcinat Academia pentru medicină, să prezente o listă a tuturor esențelor anti-higienice, cari se întrebuintează la fabricarea băturilor spirituoșe. Guvernul are de gând a prezenta un proiect de lege pentru combaterea energică a alcoolismului.

Catastrofă la Brăila. În noptea de Sâmbătă spre *Duminecă* a fost un teribil uragan la *Brăila*. Mai multe bărci de pescari au fost răsturnate și număröse persoane au cădut în valuri. Cinci bărbați și o femeie au putut fi scăpate, numărul morților nu se scie cu esactitate.

Serată de novități. *Duminecă* în 23 Noemvrie, muzica orășenescă va da în hotel *Europa* o serată de novități. Inceputul la orele 8. Intrarea 60 bani.

Din cameră de deputați — teatru. Fostul director al teatrului național din *Budapesta*, a înaintat magistratului din *Budapesta* o adresă, în care cere să i-se predea fostul edificiu al camerei deputaților, cu scop de a-l adapta ca teatru.

Reuniunea meseriașilor și economilor din Alba-Iulia invită la producțiunea declamatorieă teatrală împreună cu concert, ce se va aranja *Duminecă* în 23 Noemvrie st. n. 1902. în sala cea mare de la hotelul „*Europa*“ Inceputul la 7½ ore s'era. Prețul de intrare: Locul I 2 cor. locul II 1.60 Locul III. 1:20 fil., loc de stat 60 fil. Bilete se pot procura în prăvălia d-lui *S. P. Cirlea*, ér s'era la cassă. Venitul curat este destinat pentru cassa reuniunii. Ofertele se vor primi cu mulțămită și se vor publica. După producțiunea dans.

Program: 1. „*Sfânt*“, cor bărbătesc de *G. Dima*. 2. *Domnul Tudor*, cor mixt cu soluri, de *G. Henția*. 3. *Surugiul*, cântecel comic, de *V. Alexandrii*, predat de d-l *T. Novac*. 4. „*Zăpăciții*“, comedie în 1 act., de *August de Kotzebue*, localisată de *Teohar Alexi*. 5. „*Brăul popii*“, cor miost de *Musicescu P. T.* familii, cari din erore nu sunt invitate, să binevoiescă a se adresa pentru invitare către domnul *P. S. Cirlea*.

4. Pentru folosire esteriöră. Durerile de încheiături, de reumatism și soldină, pre-un și tot felul de aprinderi se vinderă cu succes sigur folosindu-se *spiritul lui Moll*. Prețul unei sticle 1 cor. 90 fileri. Se trimite d'înluc cu rambursă postală de farmacistul și liferantul curți c. s. reg. *A. Moll* *Viena* *Tuschlauben* 9. În farmaciile din provincia să se c'era preparatul *A. Moll* pro edit cu marca de contravenția și subscriere.

Adresa de la Pojun în congregația din Clușiu. În 9 l. c. v'am trimis spre publicare vorbirea ce-a rostito adv. *V. Indre* în congregația comitatului *Coșocna* în afacerea curendei de la *Pojun* privitoare la ștergerea legii de naționalitate. Vorbirea s'a publicat în estras d'ér fidel.

După ce din comunicatul subscris de *Veritas* și publicat în nr. 244 al prețuitei „*Gazete*“ observ, că *Veritas* dice că eu cu voie, ori fără voie am lăsat să apară discursul lui *Indre* în lumină naționalistă, më v'ed îndemnat, se declar că discursul ce vi l'am trimis a fost fidel.

Privitor la ceea-ce a dis d-nul *Indre* despre *agitatori*, constat, că amintind în

vorbirea sa despre motivele curendei *Pojunului*, a accentuat, că *dacă sunt în adevăr agitatori*, aceia au să se reguleze prin legile esistente.*)

La ceea-ce i-se impută d-lui *Indre* că ar fi făcut în trecut, nu reflectez.

Raportorul cel vechiu.

A p e l

Subsemnatul, ocupându-mă de mai multă vreme cu viața și activitatea strălucitului istoric și om de stat *Alexandru Papiu Ilarianu* și terminând acum un studiu asupra lui, pentru completa clarificare a datelor asupra vieții și activității lui, rog pe toți domnii cari ar poseda vre-o scrisore ori manuscris de la repausatul, ori ar pute să-mi dea vre-o lămurire, pe care ar socoti-o ca folositoare acestei opere de recunoștință, să binevoiescă a-le trimite în cel mai scurt timp în original său în copie, pe adresa de mai jos, fiind siguri de înapoierea lor în cea mai completă bună stare. Și pentru acesta le mulțămesc din totă inima de mai înainte.

Bucuresci.

Vasile Pervan,
student în litere.
Strada Ciclopilor 24.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 19 Noemvrie. În ședința de așî a dietei a luat cuvântul ministrul president *C. Szell*, ca să răspundă la atacurile opoziției. A vorbit 3 ore întregi. Intre altele a declarat, că în cesiunea naționalităților urmăresce o politică bine chibzuită și înconștientă națională maghiară, căci nu este permis, ca să se facă paușă în opera de construire a statului național maghiar. Răspunde lui *Komjathy*, că *gimnasiul românesc din Brașov* n'are subvenție din România, banii din care se întreține gimnasiul nu s'au deșus la metropolia din *Sibiu*, ci în mâinile guvernului unguresc, și nu pot fi confiscăți. Organele ministrului de culte controlază școlile, ca și până acum. N'a încheiat pact cu fișpanii din *Bănat*. A desființat secția naționalităților și a contopit-o cu secția polițienescă din ministeriul de interne. Are traducători din limbile străine, traducători din limba slovacă are doi. În contra mișcării „*pangermane*“ a procedat cu *estremă rigore*. În afacerea confirmării lui *Mangra* nu se lasă influențat de nimeni, și chiar de ar încerca cineva acesta, l'ar respinge cu hotărire. Va procede energic și față cu activitatea îngrijitoare (!) a băncilor românesci. Intrebat de *Molnar*, că de ce nu cuteză a decide odată în afacerea confirmării lui *Mangra*, răspunde: „O să veți, că vom cuteza“.

Bucuresci, 20 Noemvrie. *Domna Elisa Stroescu*, cunoscuta binefăcătoare din *Basarabia*, a donat în amintirea reșosatului său soț suma de 60.000 lei pentru construirea catedralei din *Sibiu*.

Bucuresci, 20 Noemvrie. La alegerile comunale, colegiul II a reușit în toate 30 orașele partidul liberal. În Bucuresci partidul conservator s'a retras din luptă.

Sosiți în Brașov.

Pe ziua de 19 Noemvrie.

Pomul verde: *Götz*, *Viena*.

Europa: *Emanuel*, *Timișora*; *Plätz*, *Pesta*; *Mihalovics*, *Pojun*; *Schwarz*, *T. Mureșului*; *Bartha*, *Pesta*.

Bucuresci: *Uhl*, *Sibiu*; *Freischbergerr*, *Pesta*; *Huber*, *Csompis*, *Covasna*; *Pfeiffer*, *Fein*, *Pesta*; *Lehrer*, *Gondos*, *Weiss*, *Viena*; *Popper*, *Pesta*.

*) Ar fi fost bine, dacă „raportorul cel vechiu“ ar fi dat atențiune și celor rostite de vorbitor despre „agitatori“, —Dér le-a lăsat cu totul afară din textul vorbirei, ce ne-a comunicat-o.

Red.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor responsabil: *Traian H. Pop*.

„În coridorul meu stă un obiect de bronz, în care de obicei se pun bastoanele și umbrelele. Când m'am reîntors deunăși acasă, am pus și această umbrelă acolo. Tocmai de-asupra se află un fel de consol pe care stau chibriturile și luminarea. Iau patru chibrite de acolo și aprind unul, d'ér se stinge. Aprind al doilea, și acesta se stinge. Cu al treilea mi-se întâmplă tot asemenea...“

Directorul o întrerupse și-și permise gluma: „Acestea, sigur, au fost chibrituri de monopol.“

Ea nu înțelese, și continuă: „Se p'ote. Fără îndoieală, cel de al patrulea chibrit tuă foc și putui să-mi aprind luminarea. După aceea intrai în odaia de dormit, vrând să mă culc. După un interval de un sfert de cias însă, am simțit un miros de părlelă. Am întotdeauna o mare frică de foc! Vina mea nu va fi de sigur, decât v'odată se va întâmpla s'avem nenorocirea unui incendiu. Și după focul din *Decembrie*, despre care v'am povestit, noi că mai trăesc ca oamenii. Așad'era mă scol, caut, miros în toate părțile ca un căp'eu și observ în fine, că umbrela mea arde. Poșitiv, că căduse un chibrit în ea. Vedeti în ce stare a ajuns“.

Directorul se supuse și într'ebă: „În cât prețuesci paguba?“

Cursul la bursa din Viena.

Din 19 Novembre n. 1902

Renta ung. de aur 4%	120.55
Renta de cor. ung. 4%	97.55
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	90.40
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	97.65
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	98.50
Bonuri rurale ungare 4%	199.—
Bonuri rurale croate-slavone	157.—
Impr. ung. cu premii	101.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	100.75
Renta de argint austr.	120.55
Renta de hârtie austr.	100.05
Renta de aur austr.	91.95
Losuri din 1860.	150.75
Acții de-ale Băncii austro-ungară	15.55
Acții de-ale Băncii ung. de credit	698.—
Acții de-ale Băncii austr. de credit	661.50
Napoleoniori	19.07
Mărci imperiale germane	116.90
London vista	239.10
Paris vista	95.17
Rente austr. 4% de corone	95.15
Note italiene	—

Cursul pieței Brașov.

Din 20 Novembre n. 1902.

Bancon. Rom. Cump.	18.90	Vând.	18.94
Argint român.	18.80	"	18.88
Napoleoniori.	19.04	"	19.07
Galbeni	11.20	"	10.30
Ruble rusești	2.54	"	—
Mărci germane	117.25	"	—
Lire turcești	21.40	"	21.50
Seris fonc. Albina 5%	101.	"	102.—

Ne mai pomeniti!

365 Obiecte numai cu fl. 1.90.

1 Ciasornic elegant, care merge 24 ore cu lanț aurit; 1 Colier de dame modern, purtat la gât și brațe; 1 Cigaretă minunată cu chilibrar; 1 ac de cravată cu briliant Simili; 1 inel cu petri imit. pentru bărbați și dame; 1 garnitură frumoasă constând din manjete, guere și nastur 3% aur-double; 3 basmale de in; 1 Călimăr de nickel cu mecanism engl.; 1 oglindă cu etui; 1 broșe paris. pentru dame; 72 condee engl. pentru cancelarie și 250 obiecte folosite în casă, gratis. Se pot procura cu rambursă sau trimiterea sumei înainte, dela Magasinul de mărfuri C. Grüner, Krakau, Postfach nr. 84/48. Cine cumpără 2 Pachete, dau gratis 1 briceag frumos cu 2 tășuri. (748,1-1) Ce nu convine se rentore banii.

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrișorilor administrațiunii. In cazul publicării unui anuiciu mai mult de odată se face scădământ care crește cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Admi istr. Gazetei Trans.

Antreprise de pompe funebre E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghetete al D-nului I. Sabădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul său de înmormântare bogat asortat in cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprieă a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de cununi pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vênét, pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se eșecută prompt și ieftin, i au asupra-mi și transporturi de morți in străinătate.

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.

11—*

sz. 9130 -19 2

ukvi.

Arverési hirdetményi kiívat.

A brassói kir. törvényészék, mint telek-onyvi hatóság, közhírré teszi, hogy az „Albina“ tak. és hitelintézet védreghajtatónak Corbu György és neje Sandru Mária védreghajtást szenvedő elleni 340 kor. tőkekövetelés és járulékaí iránti védreghajtási ügyében a brassói kir. törvényészék (a brassói kir. járásbírószág területén) levő Szászhermány határában fekvő, a szászhermányi 699 sz. tljkvben 417 hrsz. a. ingatlanra 26 kor. 4804 hrsz. a. ingatlanra 54 kor. 6312 " " " " 73 " 10849 " " " " 57 " 11693 a/16 " " " " 7 " 12423/11 " " " " 32 " és 340 kor. tőke és ennek 1900 évi április hó 30. napjától járó 8% kamatai és 64 kor 20 fl. eddigi, valamint 19 kor. 10 fl. jelenlegi költség erejéig; II. a szászhermányi 700 sz. tlkvi 351 hrsz. ingatlanra 320 kor.; III. a szászhermányi 701 sz. tljkvi 6451 hrsz. ingatlanra 69 kor. és IV. a szászhermányi 3751 szmu tljkvi 11848 hrsz. ingatlanra 57 koronában ezenel megállapított kikáltási árban az 1903 évi február 5-ik napján délelött 9 órakor, a Szászhermány községházánál, megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszoigáltatni.

Kelt Brassó, 1902 évi augusztus hó 24-ik napján.

A brassói kir. tör.-szék, mint tlkönyvi hatóság.

Dr. Grünfeld, elbíró.

1-1.(714)

Prafururile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provédută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicoșe la stomach și pânțete, în contra cărceilor și acrolei del stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoideilor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce creșce mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coróne 2.— Falsificațiunile se vor urmări pe cale justeciăuréscă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provédută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (trotat) alină durerile de goldină și reumatism și a altor urmări de rēcělă. Prețul unei sticle originale plumbate, Coróne 1.90.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin saupun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a pelși, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți cor. — 40 Cinci bucăți Coróne 1.80. Fie-care bucată de saupun, pentru copii este provédută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

C. și T. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se eșecută gínic prin rambursă postală.

La deposite se se cêră anuimit preparatele provédute cu iscalitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provédut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté eșecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

- IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.
- CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE
- STATUTE.
- FOI PERIODICE.
- BILETE DE VISITĂ IMPRIMATE FORMATE.
- PROGRAME ELEGANTE.
- BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI IN COLORI.
- ANUNȚURİ.

REGISTRE și IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURİ.

Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori. Couverte, in tola mărimeca.

TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURİ și RESTAURANTE.

PREȚURİ-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

A V I S.

Prenumerațiunile la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face și reinoi ori și când la 1-ma și 15 a fie-cărei luni.

Domnii abonenți se binevoiască a arăta in deosebi, când voiesc ca espedarea se li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou se binevoiască a scrie adresa lămurit și se arete și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat său lunare.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fl. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.